

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2019, în cauza penală privind-o pe

Gherman Elena Xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată în mun. Xxxxx, str. Xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 15.03.2018 – 18.03.2019;
2. instanța de apel: 10.04.2019 – 17.06.2019;
3. instanța de recurs: 28.08.2019 – 29.01.2020.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 18 martie 2019, Gherman Elena a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită în baza acestei norme o pedeapsă principală cu închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 (șase) luni, cu executare în penitenciar de tip semînchis.

Potrivit prevederilor art. art. 89 alin. (2) lit. a) și 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea stabilite în privința lui Gherman Elena a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a inculpatei Gherman Elena, cu condiția că aceasta în termenul de probă nu va comite alte infracțiuni, nu-și va schimba domiciliul și/sau reședința fără consimțământul biroului de probațiune, va participa la cel puțin un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent, va presta conform prevederilor art. 67 Cod penal, 100 (una sută) ore muncă neremunerată în folosul comunității, va fi supusă monitorizării electronice în primele 6 luni de la punerea în executare a prezentei sentințe și astfel va îndreptăți încrederea

ce i s-a acordat.

În conformitate cu art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepsei neexecutate stabilite de sentința Judecătorei Orhei (sediul Central) din 29.09.2018 (5 ani închisoare cu suspendarea condiționată a executării 3 ani), la pedeapsa stabilită prin prezenta sentință - (3 (trei) ani 6 (șase) luni închisoare cu suspendarea condiționată a executării 4 ani), a fost stabilită inculpatei Gherman Elena o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu suspendarea executării pedepsei cu închisoarea, pe o perioadă de probă de 4 ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a inculpatei, cu condiția că aceasta în termenul de probă nu va comite infracțiuni, nu-și va schimba domiciliul și/sau reședința fără consimțământul biroului de probațiune, va participa la cel puțin un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent, va presta conform prevederilor art. 67 Cod penal, 100 (una sută) ore muncă neremunerată în folosul comunității, va fi supusă monitorizării electronice în primele 6 luni de la punerea în executare a prezentei sentințe și astfel va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Cheltuielile legate de efectuarea expertizelor, în quantum de 768 lei au fost trecute în contul statului.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Gherman Elena la data de 12.01.2018, aproximativ la ora 13:40 min., aflându-se în loc public și anume în curtea blocului locativ amplasat pe str. Piața Unirii Principatelor 1, mun. Chișinău, acționând cu intenția comiterii unui act de huliganism, încălcând grosolan ordinea publică și adoptând un comportament agresiv, a inițiat un conflict cu cet. Calarașan Angela, după care i-a aplicat acesteia o lovitură cu o greblă, în regiunea mâinii stingi provocându-i durereri fizice, iar după aceasta în aceleași circumstanțe continuând acțiunile sale, acționând cu aceeași intenție, i-a aplicat o lovitură cu grebla în regiunea capului cet. Calarașan Angela, provocându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 201802D0315 din 20.02.2018, vătămări corporale ușoare.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, of. Buiucani, Sergiu Galben, prin care a solicitat casarea sentinței, în partea individualizării pedepsei penale, rejudecarea cauzei penale conform ordinii stabilite pentru prima instanța, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cet. Gherman Elena, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3), să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 4 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis. Potrivit prevederilor art. 84 alin. (1) și (4) CP, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate inculpatei Gheman Elena, să-i fie stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cheltuielile judiciare în sumă de 778 lei să fie

încasate din contul inculpatei.

3.1. În susținerea cererii de apel a menționat că, instanța corect a încadrat acțiunile inculpatei Gherman Elena conform elementelor infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, însă, la individualizarea pedepsei, instanța a reținut că „la determinarea felului și mărimii pedepsei va ține cont de gradul și caracterul pericolului social al faptei (nu au survenit careva consecințe grave), precum și personalitatea făptașului, care nu prezintă careva pericol pentru societate.

Acuzatorul de stat a considerat că instanța de fond, în privința inculpatei Gherman Elena, ca autor a infracțiunii indicate, urma să-i aplice pedeapsa cu închisoare, în limitele sancțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3), fără aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal și, în asemenea circumstanțe, pedeapsa ar fi corect individualizată, proporțională pericolului social al infracțiunii săvârșite și personalității infractorului.

A subliniat că, Gherman Elena a comis cu intenție o infracțiune gravă, precum și cu cauzarea de vătămări corporale ușoare părții vătămate, astfel scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința inculpatei nu poate fi atins decât prin sancționarea dură a acesteia, mai ales că, în prezent se comit cu o frecvență sporită infracțiuni similare, fapt ce majorează gradul prejudiciabil al acestora și rezonanța socială.

Mai mult, inculpata și-a educat un sistem degradat de valori sociale, ori, nu în zadar a perceput și continuă să perceapă că activitatea criminală reprezintă o preferință firească și nu una reprobabilă. Sistemul degradat de valori urmează a fi tratat, în opinia procurorului, prin activitățile de corectare comportamentală desfășurate în instituțiile penitenciare.

Instanța de fond, numind inculpatei Gherman Elena o pedeapsă suspensivă de executare pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal a deschis calea către un precedent judiciar greșit, pasibil a fi preluat de către instanțele naționale de același nivel. O atare stare de lucruri nu ar putea realiza efectiv scopul preventiv al legii penale/pedepsei penale, nici raportat la persoana inculpaților, nici la persoana unor potențiali infractori.

Totodată a indicat că, aplicarea pedepsei mai blânde decât ce-a prevăzută de lege, numai o va favoriza pe inculpată să mai comită și în viitor acțiuni similare, iar de către alte persoane va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului criminal, diminuând astfel încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2019, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, soluția instanței de fond, cu referință la vinovăția inculpatei Gherman Elena este pe deplin justificată, or,

verificând din oficiu la acest capitol sentința pronunțată la caz, instanța a considerat că vina inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost demonstrată de către instanța de fond, aceste concluzii fiind regăsite și de instanța de apel.

Instanța de apel a reținut faptul că, sentința instanței de fond la capitolul încadrării juridice a acțiunilor inculpatei nu a fost contestată, ci doar asupra individualizării pedepsei cât și în privința cheltuielilor de judecată.

Respectiv, la capitolul numirii pedepsei inculpatei Gherman Elena, instanța de apel a considerat concluzia instanței de fond corespunzătoare stării de drept și întemeiată din punct de vedere al principiilor și criteriilor stabilirii pedepsei penale.

În conformitate cu art. 287 alin. (3) Cod penal, sancțiunea stabilită pentru comiterea infracțiunii de huliganism se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.

Conform art. 76 alin. (2) Cod penal, instanța de apel a reținut în calitate de circumstanță atenuantă aflarea la întreținerea inculpatei a unui copil minor, pe care aceasta îl întreține fiind mamă solitară (f.d. 51). S-a mai reținut că fiicei inculpatei, potrivit certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă seria CN nr. 240703 (f.d. 124) conform raportului nr. 83 din 19.04.2017, i s-a atribuit gradul de dizabilitate accentuat - afecțiune congenitală.

Potrivit materialelor cauzei penale careva circumstanțe prevăzute de art. 77 Cod penal nu au fost stabilite.

Faptul recunoașterii vinovăției în speță nu poate fi reținută ca circumstanță atenuantă, în condițiile în care în cauza penală în privința lui Gherman Elena a fost dispusă examinarea în ordinea procedurii simplificate și inculpatul, în sensul normei prevăzute la art. 364¹ Cod procedură penală, de drept beneficiază de o reducere a pedepsei prevăzute de legea penală.

S-a reținut că inculpata Gherman Elena prin sentința Judecătoriei mun. Bălți din 23.05.2016 a fost condamnată în baza art. 302 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 1 (unu) an închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 1 an. Instanța a reținut că pedeapsa stabilită prin sentința menționată, potrivit art. 111 alin. (1) lit. d) Cod penal, se consideră a fi executată de către inculpata Gherman Elena la data de 23.05.2017. Antecedentul penal determinat de respectiva condamnare considerându-se stins de la aceeași dată.

Deasemenea, s-a reținut că tot inculpata prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 29.09.2018 a fost condamnată în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare și potrivit art. 90 Cod penal, executarea respectivei pedepse a fost suspendată pe un termen de 3 ani.

Prin urmare fapta stabilită prin prezenta sentință a fost comisă de către inculpate la data de 12.01.2018 adică înainte de condamnarea acesteia prin sentința judecătoriei Orhei (sediul Central) la data de 29.09.2018. Prin urmare aceasta nu poate influența la individualizarea

pedepsei, urmând a fi luată în calcul prin aplicarea prevederilor art. 84 alin. (4) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că scopul prestabilit al legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatei Gherman Elena va fi pe deplin atins, doar prin menținerea pedepsei în limitele stabilite de prima instanță, or, aplicarea unei alte pedepse, nu va fi nici rațională și nici proporțională acțiunilor comise de către acesta.

Cu referire la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatei Gherman Elena în bugetul de stat a cheltuielilor judiciare în sumă de 778 lei, instanța de apel a reținut că potrivit raportului de expertiză judiciară (f.d. 26) și raportului de constatare (f.d. 28) anexate la materialele cauzei cheltuielile judiciare în cauza respectivă constituie suma de 768 lei.

Instanța de apel a reținut că din materialele cauzei penale relevă că inculpata are la întreținere un copil minor cu grad de dizabilitate accentuat, iar probele anexate la dosar relevă în mod plauzibil că starea financiară a inculpatei este una precară, ori aceasta este analfabetă și desfășoară munci fizice care de cele mai dese ori nu sunt foarte bine plătite.

Luând în calcul aceste circumstanțe, cu referire la prevederile art. 229 alin. (1) Cod procedură penală, pentru a nu înrăutăți și mai mult starea financiară a familiei inculpatei, instanța de apel a preluat poziția instanței de fond și a considerat necesar de a trece în contul statului cheltuielile legate de efectuarea expertizelor în cuantum de 768 lei.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care în temeiul pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale invocă următoarele:

- aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal - spendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de deapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea misă de el este un incident în viața acesteia.

Instanța de fond și de apel au ignorat faptul că inculpata Gherman Elena a omis o infracțiune GRAVA, cu aplicarea unei greble în regiunea capului, în rezultatul căreia părții vătămate Calarașan Angela i-au fost cauzate fractura osului zigomatic pe dreapta cu deplasarea moderată a fragmentelor plagă contuză în regiunea temporo-zigomatică pe dreapta, edem și excoriații la nivelul feței, edem echimotic la nivelul membrului superior pe stânga, deci cu un impact social acut în societate, anterior fiind condamnată de multiple ori (f.d. 60), și fără a lua în considerație la cele menționate a stabilit inculpatei pedeapsă sub formă de închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, neîntemeiat;

- soluția instanței de fond și de apel, prin care a fost respinsă solicitarea procurorului referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în

vigoare.

Efectuarea cheltuielilor de judecată într-o cauză penală este provocată de săvârșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infraccională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Obligația inculpatului condamnat de a suporta cheltuielile judiciare este principială devreme ce săvârșirea infracțiunii atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, inclusiv pentru a i se aplica infractorului pedeapsa de a suporta cheltuielile judiciare îi revine acestuia în principal.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Din conținutul recursului declarat de procuror, se reține că recurentul invocă temeiurile pentru recurs stipulate la pct. 6) și 10) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, criticele recurentului se axează pe ideea că, instanțele de fond i-au stabilit o pedeapsă prea blândă inculpatei, fiindu-i aplicate neîntemeiat prevederile art. 90 Cod penal, precum și dezacordul cu soluționarea cererii de încasare a cheltuielilor judiciare.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concret erori de drept și clar definite, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 4.1.* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatei, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, de prevederile art.art. 61, 70, 75 și 90 alin. (1) Cod penal. Pedeapsa are drept scop stabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și

prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

Instanța de recurs reține, că solicitarea recurentului privind excluderea suspendării condiționate a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal în privința inculpatului este neîntemeiată, or, doar faptul că ultimul nu este de acord cu pedeapsa stabilită de către instanța de apel, considerând-o prea blândă, nu poate servi ca temei pentru excluderea în privința inculpatului a suspendării executării pedepsei. Instanța de apel a argumentat detaliat soluția sa referitor la aplicarea art. 90 Cod penal, iar recurentul nu a prezentat careva argumente plauzibile ce ar necesita modificarea deciziei contestate.

Colegiul penal apreciază drept neîntemeiate argumentele recurentului precum că, decizia instanței de apel adoptată în cauza inculpatei Oțel Mariana, nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu suspendare condiționată a executării ei. Or, instanța de apel a subliniat că la stabilirea pedepsei penale a fost luat în considerație gravitatea faptei penale, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, persoana inculpatei care se caracterizează satisfăcător, recunoașterea vinei și căința sinceră a acesteia, anterior fiind nejudecată, recuperarea prejudiciului cauzat de către inculpată prin infracțiunea comisă.

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatei în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a acestuia, precum și prevenirii de săvârșire de noi infracțiuni atât din partea acesteia, cât și a altor persoane.

Referitor la dezacordul recurentului privind respingerea cererii de încasare a

cheltuielilor judiciare, Colegiul penal reține că, instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, iar plata acestor expertize judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat, astfel că instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale a statuat că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizelor judiciare urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat.

Pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice temei legal.

De asemenea, instanța de recurs relevă că, instanța de apel la menținerea sentinței și în partea respingerii cererii de încasare a cheltuielilor judiciare din contul inculpatei, întemeiat a reținut că, inculpata are la întreținere un copil minor cu grad de dizabilitate accentuat, iar probele anexate la dosar relevă în mod plauzibil că starea financiară a inculpatei este una precară, ori aceasta este analfabetă și desfășoară munci fizice care de cele mai dese ori nu sunt foarte bine plătite.

Astfel, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5* din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura pedepsei penale și a cheltuielilor judiciare.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că, instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că s-a aplicat inculpatei pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2019, în cauza penală privind-o pe **Gherman Elena Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **27 februarie 2020**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana